

DOI: 10.58423/2786-6742/2024-6-322-332
УДК 368.914

Інна ЛЕПЕТАН

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Вінницький національний аграрний університет,
Вінниця, Україна
ORCID ID: 0000-0003-1135-4755
Scopus Author ID: 57203191146

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ: АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. Одним із найважливіших елементів діяльності держави у сфері соціальної політики є регулювання та організація діяльності органів пенсійного забезпечення. Державні пенсійні фонди, недержавні пенсійні фонди, компанії страхування життя та пенсійні страхові компанії є основними складовими сучасних пенсійних систем. Кожен із цих елементів має свої переваги та недоліки та відіграє різну роль у пенсійній системі. На сучасному етапі економічного розвитку в Україні існує багато проблем соціально-економічного характеру, а система недержавного пенсійного забезпечення знаходиться на початковому етапі свого розвитку. Основною метою функціонування систем недержавного пенсійного забезпечення є підвищення рівня життя населення та забезпечення стабільності пенсійної системи. Розвиток і вдосконалення систем недержавного пенсійного забезпечення потребує таких заходів: створення сприятливого податкового середовища; залучення додаткових коштів для фінансування пенсійних виплат з метою зменшення різниці в доходах працюючого населення та пенсіонерів; зростання довіри до недержавних пенсійних фондів (НПФ), страхових компаній та банківських установ, які беруть участь у схемах недержавного пенсійного забезпечення.

Метою статті є дослідження особливостей та тенденцій розвитку недержавного пенсійного страхування в Україні, а також виявлення можливостей поширення корпоративного пенсійного страхування як складової мотиваційного пакету вітчизняних підприємств. У статті досліджено особливості недержавного пенсійного страхування в Україні. Окреслено тенденції розвитку недержавного пенсійного страхування, що здійснюють Недержавні пенсійні фонди та страхові компанії зі страхування життя. Виявлено можливості поширення корпоративного пенсійного страхування як складової мотиваційного пакету вітчизняних підприємств.

Ключові слова: страхування, пенсійне страхування, корпоративне страхування, недержавне пенсійне страхування.

JEL Classification: G 22

Absztrakt. Az állam szociálpolitikájának egyik legfontosabb eleme a nyugdíjintézetek tevékenységének szabályozása, valamint szervezése. Az állami nyugdíjalapok, a nem állami nyugdíjalapok, az életbiztosító társaságok és a nyugdíjbiztosító társaságok a modern nyugdíjrendszerek fő alkotóelemei. Ezen elemek mindegyikének megvannak a maga előnyei és hátrányai, valamint más-más szerepet töltenek be a nyugdíjrendszerben. Ukrajnában a gazdasági fejlődés jelenlegi szakaszában számos társadalmi-gazdasági jellegű probléma van, és a nem állami nyugdíjellátás rendszere a fejlődés kezdeti szakaszában van. A nem állami nyugdíjrendszerek működésének fő célja a lakosság életszínvonalának emelése és a nyugdíjrendszer stabilitásának biztosítása. A nem állami

nyugdíjrendszerek fejlesztése és javítása a következő intézkedéseket igényli: kedvező adózási környezet megteremtése; további források bevonása a nyugdíjkifizetések finanszírozására a dolgozó lakosság és a nyugdíjasok jövedelme közötti különbség csökkentése érdekében; a nem állami nyugdíjalapok (NPF), biztosítótársaságok és a nem állami nyugdíjrendszerekben részt vevő bankok iránti növekvő bizalom. A cikk célja, hogy megvizsgálja a nem állami nyugdíjbiztosítás fejlődésének sajátosságait és irányzatait Ukrajnában, valamint a vállalati nyugdíjbiztosítás elterjedésének lehetőségeit a hazai vállalkozások motivációs csomagjának elemeként. A cikk a nem állami nyugdíjbiztosítás sajátosságait vizsgálja Ukrajnában. A tanulmány felvázolja a nem állami nyugdíjbiztosítások fejlődésének trendjeit, amelyeket a nem állami nyugdíjpénztárak és életbiztosítók nyújtanak. Továbbá feltárul a hazai vállalkozások motivációs csomagjának elemeként a vállalati nyugdíjbiztosítás bővítésének lehetősége.

Kulcsszavak: biztosítás, nyugdíjbiztosítás, vállalkozásbiztosítás, nem állami nyugdíjbiztosítás.

Abstract. One of the most important elements of the state's activity in the field of social policy is the regulation and organization of the activities of pension provision bodies. State pension funds, non-state pension funds, life insurance companies and pension insurance companies are the main components of modern pension systems. Each of these elements has its own advantages and disadvantages and plays a different role in the pension system. At the present stage of economic development in Ukraine, there are many problems socio-economic nature, and the system of non-state pension provision has just begun to develop. The main purpose of the functioning of non-state pension systems is to improve the standard of living of the population and ensure the stability of the pension system. The development and improvement of non-state pension systems requires the following measures: creation of a favorable tax environment; attraction of additional funds to finance pension payments in order to reduce the difference in incomes of the working population and pensioners; increasing confidence in non-state pension funds (NPFs), insurance companies and banking institutions participating in non-state pension schemes. The aim of the article is to study the features and trends in the development of non-state pension insurance in Ukraine, as well as to identify opportunities for the spread of corporate pension insurance as a component of the motivational package of domestic enterprises. The article examines the features of non-state pension insurance in Ukraine. The tendencies of development of non-state pension insurance, carried out by non-state pension funds and life insurance companies, are outlined. The possibilities of spreading corporate pension insurance as a component of the motivational package of domestic enterprises have been identified.

Keywords: insurance, pension insurance, corporate insurance, non-state pension insurance.

Постановка проблеми. У сучасному світі конкуренція на ринку праці зростає і підприємства шукають нові способи привернути та утримувати кваліфікованих працівників. Однією з ключових складових такого мотиваційного пакету є корпоративне пенсійне страхування. Ця форма соціального захисту не тільки підвищує конкурентоспроможність підприємства, але і допомагає забезпечити фінансову стабільність працівників на пенсії.

Корпоративне пенсійне страхування – це система, при якій підприємство вносить фінансовий внесок у пенсійний фонд своїх працівників. Ця система спрямована на забезпечення додаткових пенсійних виплат своїм працівникам, які допомагають забезпечити їм фінансову стабільність після завершення кар'єри.

Корпоративне пенсійне страхування виступає не лише як форма соціального захисту працівників, але й як потужний мотиваційний інструмент. Підприємства, які надають можливість своїм працівникам брати участь в такій програмі, створюють позитивне сприйняття на ринку праці та підвищують свою

привабливість для потенційних співробітників.

Зокрема, корпоративне пенсійне страхування може бути використане як частина компенсаційного пакету, що надається працівникам разом із зарплатою. Це допомагає зберегти мотивацію працівників на високому рівні, оскільки вони бачать, що їхнє підприємство дбає про їхню майбутню фінансову безпеку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні дослідження щодо елементів сучасних пенсійних систем та корпоративного страхування свідчать про те, що проблеми функціонування пенсійної системи є дуже важливими.

Питання недержавного пенсійного забезпечення у своїх наукових дослідженнях розглядали багато вітчизняних учених, серед яких Брагін С. [3], Коніна М.О. [9], Макаренко О. [3], Терещенко Г.М. [10], Третяк Д. [4] та ін. Вони досліджували різні аспекти функціонування пенсійних систем в Україні. Однак, багато теоретичних та практичних аспектів у питанні розвитку структури елементів пенсійної системи залишаються недостатньо дослідженими.

Формування цілей статті. Метою статті є дослідження особливостей та тенденцій розвитку недержавного пенсійного страхування в Україні, а також виявлення можливостей поширення корпоративного пенсійного страхування як складової мотиваційного пакету вітчизняних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою задоволення встановлених потреб підприємства, серед основних функцій управління персоналом важливе місце займає мотивація персоналу, тобто спонукання працівників серйозно та ініціативно працювати для досягнення цілей організації.

Сьогодні для залучення та утримання необхідних кваліфікованих працівників необхідні не тільки матеріальні стимули у вигляді заробітної плати, а й розроблені комплексні збалансовані програми стимулювання. Такі заохочувальні пакети мають передбачати матеріальні стимули, соціальне забезпечення, включаючи охорону здоров'я та пенсійне страхування, корпоративну культуру, навчання та розвиток, просування по службі та участь у прийнятті рішень, а також відповідну оцінку ефективності. Європейський досвід показує практику підприємств у забезпеченні медичного та пенсійного страхування своїх працівників. На жаль, в Україні ситуація зовсім інша. Не всі наші підприємства мають необхідні стимули для працівників і надають корпоративне страхування своїм працівникам. Коли держава неспроможна забезпечити необхідні кошти для заходів соціального захисту населення та вирішення соціальних проблем, важливим завданням служб управління персоналом має стати вдосконалення механізму стимулювання запровадження пенсійного страхування працівників підприємства. Низький рівень страхової грамотності працівників та відносно молодий ринок недержавного пенсійного страхування становить стримуючий фактор позитивного розвитку корпоративного пенсійного страхування в Україні. Це визначає актуальність дослідження.

Відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» [1] система пенсійного забезпечення в Україні складається з трьох рівнів:

Перший рівень – солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в порядку, передбачених законодавством.

Другий рівень – накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді або у відповідних недержавних пенсійних фондах - суб'єктах другого рівня системи пенсійного забезпечення та здійснення фінансування витрат на оплату договорів страхування довічних пенсій і одноразових виплат на умовах та в порядку, передбачених законом.

Третій рівень – система недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення.

Перший та другий рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Другий та третій рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему накопичувального пенсійного забезпечення.

Важливим елементом у цьому плані є система недержавного пенсійного забезпечення, яка базується на принципі добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсій на умовах та в порядку, визначених законодавством щодо призначення недержавних пенсій.

До переваг недержавного пенсійного страхування для громадян є:

1. Індивідуальний вибір і контроль. Громадяни мають можливість самі вибирати страховика та стратегію інвестування свого пенсійного капіталу, що дає їм більше контролю над власними пенсійними активами.

2. Додатковий дохід на пенсії. Недержавне пенсійне страхування дозволяє громадянам отримувати додатковий дохід на пенсії, що значно підвищує їхню фінансову стабільність і покращує якість життя.

3. Належна фінансова дисципліна. Оскільки громадяни регулярно вносять внески на свої пенсійні рахунки, це стимулює фінансову дисципліну та збереження.

4. Зменшення навантаження на державну пенсійну систему. Недержавне пенсійне страхування допомагає зменшити навантаження на державну пенсійну систему, що важливо в умовах демографічного виклику та зростаючої тривалості життя.

5. Захист від інфляції. Інвестування пенсійних коштів може допомогти зберегти їхню реальну вартість в умовах інфляції.

Недержавне пенсійне забезпечення здійснюється:

– пенсійними фондами шляхом укладення пенсійних контрактів між адміністраторами пенсійних фондів та вкладниками таких фондів;

– страховими організаціями шляхом укладення договорів страхування

довічної пенсії з учасниками фонду, страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду;

– банківськими установами шляхом укладення договорів про відкриття пенсійних депозитних рахунків для накопичення пенсійних заощаджень у межах суми, визначеної для відшкодування вкладів Фондом гарантування вкладів фізичних осіб [6].

Система недержавного пенсійного забезпечення (далі – НПЗ) становить третій рівень пенсійної системи. Основу такої системи становлять недержавні пенсійні фонди. Основною метою інвестування пенсійних активів є отримання учасниками недержавного пенсійного забезпечення додаткових до загальнообов’язкового державного пенсійного страхування пенсійних виплат разом із забезпеченням дохідності пенсійних активів вище рівня інфляції та залучення довгострокових інвестиційних ресурсів, необхідних для модернізації економіки. Станом на перше півріччя 2023 року в Державному реєстрі фінансових установ містилася інформація про 63 недержавні пенсійні фонди (далі – НПФ) та 19 адміністраторів НПФ. Основні показники діяльності НПФ, згідно з поданими звітними даними, та темпи їх приросту наведені в таблиці 1.

Таблиця 1.

Динаміка основних показників діяльності недержавних пенсійних фондів*

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Темпи, приросту % 2023 р до 2021 р.
Кількість укладених пенсійних контрактів, тис. шт.	95,5	96,1	96,3	0,84
Загальна кількість учасників НПФ, тис. осіб	890,7	887,8	886,5	-0,47
Загальна вартість активів НПФ, млн. грн	3 874,7	4 146,0	4 481,9	15,67
Пенсійні внески, всього, млн. грн.	2 618,3	2 819,0	2 923,8	11,67
у тому числі:				
- від фізичних осіб	425,2	506,7	555,5	30,64
- від фізичних осіб-підприємців	0,3	0,3	0,3	-
- від юридичних осіб	2 192,4	2 299,6	2 355,5	7,44
Пенсійні виплати, млн. грн.	1 287,2	1 461,1	1 558,0	21,04
Кількість учасників, що отримали/отримують пенсійні виплати, тис. осіб	90,0	91,9	92,8	3,11
Сума інвестиційного доходу, млн. грн.	2 957,4	3 285,6	3 654,3	23,56
Прибуток від інвестування активів недержавного пенсійного фонду, млн. грн.	2 428,7	2 683,6	3 012,1	24,05
Сума витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів, млн. грн.	528,7	602,0	642,2	21,47

*Сформовано автором за джерелом [2]

Станом на 2023 р. адміністраторами недержавних пенсійних фондів укладено 96,3 тис. шт. пенсійних контрактів, що більше на 0,2% (0,2 тис. шт.) порівняно зі станом на 2022 р.

Структура пенсійних контрактів станом на 2023 р.:

- з вкладниками – фізичними особами – 89,5 тис. шт.;
- з вкладниками фізичними особами-підприємцями – 0,1 тис. шт.;
- з вкладниками – юридичними особами – 6,7 тис. шт.

Збільшення кількості пенсійних контрактів у 2023 р. порівняно із 2021 роком пов'язане зі збільшенням пенсійних контрактів з фізичними особами на 4,7% (4,0 тис. шт.).

Пенсійні контракти станом на 2023 р. укладено з 88,9 тисячі вкладників, з яких:

- юридичні особи – 2,0 тисячі, або 2,2% від загальної кількості вкладників,
- фізичні особи – 86,9 тисячі, або 97,8%.

Кількість вкладників станом на 2023 р. збільшилася порівняно з аналогічним періодом 2022 року на 0,2% (0,2 тис. вкладників) та станом на 2022 р. порівняно з аналогічним періодом 2021 року кількість вкладників збільшилася на 2,9% (2,5 тис. вкладників).

Сьогодні до основних причин недостатнього розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні можна віднести [3, с. 44]:

- низький рівень дохідності пенсійних активів;
- законодавчу неврегульованість окремих питань діяльності ринку недержавного пенсійного забезпечення;
- низький рівень довіри населення до недержавного пенсійного забезпечення, банківської системи та інших фінансових установ;
- недостатню заінтересованість роботодавців у фінансуванні недержавних пенсійних програм для працівників;
- низький фінансовий рівень спроможності громадян для участі у системі недержавного пенсійного забезпечення;
- обмежений вибір фінансових інструментів, придатних для інвестування в них пенсійних коштів, унаслідок відставання розвитку ринку капіталу від потреб інституційних інвесторів;
- низький рівень роз'яснювальної роботи щодо змісту та ролі системи накопичувального пенсійного забезпечення в суспільстві та недостатність її фінансування.

З метою сприятливого розвитку систем недержавного пенсійного забезпечення в Україні на законодавчому рівні запроваджено систему гарантій щодо забезпечення державного контролю та нагляду.

На сьогодні українські працівники повинні усвідомлювати, що вид пенсії, яку вони отримуватимуть у майбутньому, залежатиме від внесків, які вони будуть робити в активи недержавного пенсійного забезпечення.

Проте ми вважаємо, що в Україні необхідно створювати та розвивати культуру особистих заощаджень.

Поширеною формою недержавного пенсійного забезпечення є страхові організації та банківські установи (табл. 2).

Таблиця 2.

Порівняльна характеристика здійснення НПЗ різними фінансовими інститутами*

Фінансовий інститут	НПФ	Страховик життя	Банк
Вид договору	Пенсійний контракт або пенсійна схема	Договір пенсійного страхування	Пенсійний депозитний рахунок
Фізична особа, на користь якої сплачуються пенсійні внески	Учасник недержавного пенсійного фонду	Застрахована особа	Вкладник
Пенсійні кошти	Сума зобов'язань в грошовому виразі пенсійного фонду перед його учасником	Страхові резерви з договорів пенсійного страхування	Розмір вкладів
Види пенсійних виплат	1. пенсія на визначений строк; 2. одноразова пенсійна виплата; 3. учасник фонду у разі обрання довічного ануїтету укладає договір страхування довічної пенсії із страховиком життя	1. довічна пенсія (довічний ануїтет) 2. пенсія на визначений строк (страховий ануїтет). Може бути з гарантованим строком виплати і без. 3. Одноразова пенсійна виплата	1. Одноразова пенсійна виплата Закон «Про банки та банківську діяльність»
Вид забезпечення	«пенсійний контракт» як вид пенсійного забезпечення шляхом укладання пенсійного контракту із НПФ.	«пенсійне страхування» як вид пенсійного забезпечення шляхом укладання договору пенсійного страхування із страховиком життя.	«пенсійний вклад» як вид пенсійного забезпечення шляхом відкриття пенсійного рахунку у банку.

*Сформовано автором за джерелом [4]

Ощадні вклади (депозитні пенсійні рахунки) громадян є прямим способом накопичення пенсійних коштів у банківській системі шляхом їх відкриття безпосередньо через банки.

Згідно з Податковим Кодексом «доходи у вигляді процентів на поточні банківські рахунки, за якими на користь фізичних осіб здійснюються виключно виплати заробітної плати, стипендій, пенсій, соціальної допомоги та інших передбачених законом соціальних виплат» не включаються до розрахунку

оподаткованого доходу [7]. Таким чином, пенсійні депозитні рахунки є привабливим засобом накопичення недержавних пенсій.

Основним недоліком банківських пенсійних депозитних рахунків є те, що вони відкриваються разом з іншими депозитними рахунками, і тому кількість клієнтів, які мають пенсійні депозитні рахунки, неможливо відстежити.

Нерозвиненість фінансового ринку в Україні, особливо страхового ринку, призвела до довгострокового дефіциту фінансових ресурсів у банківському секторі. Тому деякі банки почали створювати страхові компанії та НПФ.

Страхові установи здійснюють недержавне пенсійне забезпечення шляхом укладення договорів страхування довічної ренти або договорів страхування від ризику настання інвалідності або смерті учасників фонду.

Пенсійне страхування передбачає, що страхова організація здійснює застрахованій особі виплати, які пов'язуються з виходом на пенсію (страхування додаткової пенсії) або віком, установленим договором страхування. Найважливішою перевагою страхових організацій порівняно з недержавними пенсійними фондами та банками є можливість виплачувати довічні ануїтети (що є більш доступним для нас і, за самою природою пенсійного забезпечення, єдино правильним рішенням).

Адже ніхто не хоче витратити свої пенсійні заощадження за короткий проміжок часу і прожити решту життя на державну пенсію.

Недержавні пенсійні фонди можуть запропонувати лише строкові пенсії, які виплачуються протягом певної кількості років і припиняються після закінчення цього періоду.

Протягом 2023 року ринок страхування життя демонструє відновлення показників діяльності. Ринок страхування життя України закінчив 1 півріччя 2023 року з преміями у розмірі 2,25 млрд грн. Від страхувальників – фізичних осіб отримано 2,1 млрд грн. Перестраховикам – нерезидентам було передано 71 млн. грн. премій.

Кількість договорів страхування, укладених страховиками життя протягом звітного періоду склала 788 274, у тому числі укладених на користь страхувальників 788 274 шт. Кількість фізичних осіб, застрахованих упродовж звітного періоду – 707 264 чол. Кількість фізичних осіб, застрахованих на кінець звітного періоду перевищила 3,95 млн чоловік.

Страхові виплати та страхові відшкодування клієнтам перевищили в 1 півріччі 2023 року 576 млн грн., у т.ч. виплати викупних сум склали 139 млн грн. Відрахування у резерви із страхування життя 692,2 млн грн.

Резерви із страхування життя на кінець звітного періоду перевищили 17,6 млрд грн.

ТОП-10 страховиків життя за виплатами у 2023 році наведено у таблиці 3.

Таблиця 3.

ТОП-10 страховиків життя за страховими виплатами за 2023 р.*

№	Страховик	Страхові виплати, тис. грн.
1	МЕТЛАЙФ	516 664
2	ТАС	261 618
3	ГРАВЕ УКРАЇНА СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ	214 659
4	УНІКА ЖИТТЯ	82 965
5	ARX LIFE	68 796
6	PZU УКРАЇНА ЖИТТЯ	46 403
7	КНЯЖА ЛАЙФ	34 352
8	ФОРТЕ ЛАЙФ	11 147
9	ГРІНВУД ЛАЙФ ІНШУРАНС	9 759
10	КД-ЖИТТЯ	9 727
11	АСКА-ЖИТТЯ	6 754
	Всього	1 262 844

* Сформовано автором за джерелом [5]

Перевагами страхових організацій є відсутність прив'язки до пенсійного віку, а також широкий асортимент продуктів та доступність страхового захисту, що є важливим як для роботодавців, так і для працівників.

Також важливо, що страхова компанія може гарантувати майбутню мінімальну пенсію. Крім того, купуючи страхування життя до пенсійного віку, клієнти точно знають, скільки і як часто будуть здійснюватися їхні виплати, а також яку саме допомогу можуть розраховувати їхні сім'ї в разі їхньої смерті. І якщо клієнт збереже своє здоров'я, він буде отримувати довічну пенсію від страхової компанії, не думаючи, що через деякий час ці виплати припиняться. Недержавні пенсійні фонди такої можливості не мають. Крім того, немає інструменту навіть для оцінки майбутніх розмірів пенсій, які безпосередньо залежать від прибутковості пенсійних фондів, якими керують компанії з управління активами.

Нині, удосконалюючи відповідну законодавчу базу, в державі мають створюватися сприятливі можливості для формування додаткових пенсійних накопичень та отримання вищих пенсій за рахунок пенсійних накопичень та приросту капіталу від їх розміщення. Недержавні пенсії повинні доповнювати пенсії, що виплачуються за національною солідарною та обов'язковою накопичувальною схемами.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Попит на послуги корпоративного пенсійного страхування в Україні залишається незначним. Лише невелика кількість вітчизняних компаній включає страхування, окрім державних пенсій, у свої пакети стимулів. Особливий інтерес до програм корпоративного страхування виявляють великі вітчизняні компанії, які роблять великі внески в пенсійні та інші соціальні фонди.

На цьому фоні страхування, відмінне від державної пенсії, стало своєрідною

альтернативною соціальною програмою, яка підтримує працівників і дозволяє роботодавцям досягти позитивних результатів, таких як:

– зменшити плинність кадрів, оскільки договір страхування життя та додаткової пенсії укладається мінімум на 10 років, а страхову суму працівник отримує лише по закінченню строку дії договору.

– підвищення мотивації працівників, які після досягнення пенсійного віку отримують матеріальну винагороду за сумлінну працю у вигляді щомісячної додаткової пенсії або одноразової страхової суми.

– залучення висококваліфікованих спеціалістів за рахунок матеріального заохочення (додаткових пенсій).

– покращити імідж компанії як роботодавця, що використовує світові передові досягнення для підвищення ефективності роботи компанії.

Відродження корпоративного пенсійного страхування в Україні збільшить прибутки компаній, стимулюватиме податкову політику в цій сфері, максимізує приріст капіталу від коштів вкладників, мінімізує інвестиційні ризики, а також покращить стабільність НПФ та страхових компаній.

Подальшим напрямом дослідження є аналіз діяльності страхових організацій на ринку пенсійного страхування та вивчення методичного забезпечення недержавного пенсійного страхування.

Список використаних джерел

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закону України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text> (дата звернення: 30.03.2024)
2. Підсумки розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення станом на 2023 рік. URL: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2023/09/npf_2_kv-2023.pdf (дата звернення: 30.03.2024)
3. Брагін С., Макаренко О. Недержавні пенсійні фонди на неефективному фондовому ринку: приклад України. *Вісник НБУ*. 2011. № 2. С.44-47
4. Третяк Д. Суперечності розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка*. 2014. № 1 (154). С. 89-93
5. Рейтинг компаній України страхування життя за 2023 р. URL: <https://forinsurer.com/ratings/life/23/12/6> (дата звернення: 30.03.2024)
6. Про недержавне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text> (дата звернення: 30.03.2024)
7. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 02.03.2024)
8. Дзямулич М.І., Чиж О.М., Потьомкіна О.В. Необхідність формування системи недержавного пенсійного страхування в Україні. *Економічний форум*. 2019. № 2. С. 229-232.
9. Коніна М.О., Реха К.З. Недержавне пенсійне страхування в Україні: перешкоди розвитку та шляхи їх подолання. *Молодий вчений*. 2017. № 12. С. 651-654
10. Терещенко Г.М. Становлення та розвиток системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні. *Наукові праці НДФІ*. 2009. Вип. 1. С. 51-57.

References

1. Pro zahalnooboviazkove derzhavne pensiine strakhuvannia: Zakon Ukrainy vid 09.07.2003 r. № 1058-IV. (2003). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>
2. Pidsumky rozvytku systemy nederzhavnoho pensiinoho zabezpechennia stanom na 2023 rik. URL: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2023/09/npf_2_kv-2023.pdf
3. Bragin, S., Makarenko, O. (2011). Nederzhavni pensiini fondy na neefektyvnomu fondovomu rynku: pryklad Ukrainy. *Visnyk NBU – Bulletin of the NBU*. № 2, 44-47 [in Ukrainian]
4. Tretiak, D. (2014). Superechnosti rozvytku nederzhanoho pensiinoho zabezpechennia v Ukraini. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Serii: Ekonomika – Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University. Series: Economy*, 1 (154), 89-93
5. Reitynh kompanii Ukrainy strakhuvannia zhyttia za 2023 r. URL: <https://forinsurer.com/ratings/life/23/12/6>
6. Pro nederzhavne pensiine strakhuvannia: Zakon Ukrainy vid 09.07.2003 r. № 1057-IV. (2003)/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text>
7. Podatkovyi Kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755-17. (2010). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
8. Dzyamulych, M.I., Chizh, O.M. & Potemkina, O.V. (2019). Neobkhdnist' formuvannia systemy nederzhavnoho pensiinoho strakhuvannia v Ukrayini. *Ekonomichnyy forum – Economic Forum*. № 2, 229-232 [in Ukrainian]
9. Konina, M.O., Reha, K.Z. (2017). Nederzhavne pensiine strakhuvannia v Ukrayini: pereshkody rozvytku ta shlyakhy yikh podalannia. *Molodyy vchenyy - Young scientist*. № 12, 651-654 [in Ukrainian]
10. Tereshchenko, G.M. (2009). Stanovlennia ta rozvytok systemy nederzhavnoho pensiinoho zabezpechennia v Ukrayini. *Naukovi pratsi NDFI - Scientific works of NDFI*. Issue 1, 51-57 [in Ukrainian]